

ตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ
ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*
THE BUDDHIST INTEGRATED MODEL OF ADMINISTRATION
TO EXCELLENCE OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

บรรจง ลาวะลี

Banjong Lawalee

พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์

Phrakhruvijitpanyaporn

สุเทพ เมยไธสง

Suthep Maythaisong

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิก

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand

E-mail: puyasound1@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) สร้างและประเมินคู่มือการใช้อำนาจองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย 420 รูป/คน สัมภาษณ์ 5 รูป/คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินคู่มือการใช้อำนาจองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่สำหรับความสอดคล้องกันในการตัดสินใจพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลพบว่า $\chi^2 = 178.398$, $df = 92$, $P - Value = 0.087$, $CFI = 0.937$, $TLI = 0.926$, $RMSEA = 0.063$, $SRMR = 0.048$ และโมเดลมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: C.R.) เท่ากับ 0.988 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.60 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) คู่มือการใช้อำนาจองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

* Received 26 January 2021; Revised 27 April 2021; Accepted 30 April 2021

พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปใช้ได้ผลการทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่สำหรับความสอดคล้องกันในการตัดสินใจพหุคูณ F มีค่าเท่ากับ 0.28 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.17 ซึ่งไม่ตกอยู่ในอาณาเขตวิกฤต จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 ดังนั้น ผู้ตัดสินใจทั้ง 9 รูป/คน มีความคิดเห็นตรงกัน

คำสำคัญ: ตัวแบบ, พุทธบูรณาการ, การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the factors and indicators of the Buddhist integrated model of administration towards excellence of Mahamakut Buddhist University, 2) test the adequacy of the model against the empirical data and construct, 3) create and assess the operation manual of the said model. The samples were totally 420 in number, together with 5 interviews and 9 consults. The rating scale questionnaire was employed for data collection and the test form was implemented for testing the factors and indicators. The statistical devices such as percentage, mean and standard deviation were used for data analysis, and for reliability and validity of the data, the exploratory, confirmatory, and ordinal correlation analyses for testing consistence in multi-lateral decision were also practiced. The findings showed the following: 1) The factors and indicators of the Buddhist integrated model of administration towards excellence of Mahamakut Buddhist University comprised 4 factors and 20 indicators. 2) The test of consistency of the model displayed $\chi^2 = 178.398$, $df = 92$, $P - \text{Value} = 0.087$, $CFI = 0.937$, $TLI = 0.926$, $RMSEA = 0.063$, $SRMR = 0.048$, and the structural validity and reliability existed (C.R.) at 0.988 exceeding 0.60, that featured the consistency with the empirical data. 3) The operation manual of the said model was found to show its usability at the 'MUCH' level, and the result of the ordinal correlation analysis for testing consistence in multi-lateral decision showed F to stand at 0.28. Which is less than 2.17, which is not in critical territory Therefore, the H_0 main hypothesis cannot be rejected. Therefore, all 9 person have the same opinion.

Keywords: Model, Buddhist Integrated, Administration to Excellence, Mahamakut Buddhist University

บทนำ

สถานการณ์แนวโน้มในการพัฒนาประเทศในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติทั้งในมิติของการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนอกจากนี้ ยังมีสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลงและประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดความท้าทายใหม่ ๆ ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ การเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนจากการรวมกลุ่มภายในภูมิภาคและการเปิดเสรีด้านต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะก่อให้เกิดความท้าทายในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่รอบคอบและครอบคลุมเพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งวิสัยทัศน์ประเทศคือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562)

นโยบายการดำเนินงานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจะต้องสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และการปฏิรูปกระทรวงใหม่ที่จะเป็นต้นแบบของการปฏิรูปใน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การปฏิรูปการบริหารให้มีความเป็นระบอบราชการน้อยที่สุด มีความคล่องตัว และมีการไหลเวียนของบุคลากร โดยเฉพาะที่มีสมรรถนะสูงระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัย 2) การปฏิรูปกฎหมายให้มีการนำเรื่อง Regulatory Sandbox มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม และ 3) การปฏิรูปงบประมาณให้มีการจัดสรรงบประมาณในลักษณะ Block Grant และ Multi-Year Budgeting โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะต้องร่วมกันขับเคลื่อนให้กระทรวงเป็น “กระทรวงแห่งปัญญา กระทรวงแห่งโอกาส และกระทรวงแห่งอนาคต” อย่างแท้จริง โดยภารกิจของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คือ การวางรากฐานประเทศสู่อนาคต และเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยต้องตอบโจทย์ภารกิจของกระทรวง 4 แพลตฟอร์ม ดังนี้ 1) การสร้างและ

พัฒนาคน ให้เป็น Smart Citizen โดยจะต้องเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) ทุกช่วงวัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างระบบธนาคารหน่วยกิต (ตามความต้องการของผู้เรียน พัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ 2) การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่เน้นคุณค่า โดยจะต้องขับเคลื่อนงานวิจัยและพัฒนาที่จะนำไปสู่นวัตกรรมที่เป็น Demand - Side และบูรณาการงานวิจัย 3 ศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์) 3) การสร้างและพัฒนานวัตกรรม ไปสู่ประเทศฐานนวัตกรรม โดยจะต้องแปลงนวัตกรรมเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม ได้แก่ สร้างกองทุนพัฒนาสตาร์ทอัพรุ่นใหม่ และการให้คำปรึกษาจากผู้รู้จริงอย่างครบวงจร ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมชุมชน นวัตกรรมสังคม และนวัตกรรมเชิงธุรกิจ สร้างมูลค่าเพิ่ม เปลี่ยน Made in Thailand เป็น Innovated in Thailand เพื่อสร้าง Value Creation และ 4) การยกเครื่องมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นหลักในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมของประเทศมีการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและเติมเต็มศักยภาพในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่สามารถตอบโจทย์ประเทศและประชาชน (กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถาบันอุดมศึกษาอีกแห่งหนึ่งของประเทศที่มีความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของโลกพร้อมกับการรักษาเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นความสำเร็จของการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบาย เป้าหมายและแผนงาน แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนามหาวิทยาลัย อันเป็นรากฐานของการพัฒนาและขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา จากผลการดำเนินงานปี 2561 ตามประเด็นกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย ในประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นสากล พบว่า มีจุดแข็ง/แนวทางเสริมจุดแข็งคือ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัย 2) มีนโยบายพัฒนาระบบการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนจุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง คือ 1) ยังไม่มีแผนพัฒนาผู้บริหาร 2) มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่มีวิทยาเขตและวิทยาลัยเป็นจำนวนค่อนข้างมาก การบริหารจัดการหรือการสื่อสารอาจจะไม่ครอบคลุมและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน มหาวิทยาลัยควรดำเนินการพัฒนาระบบที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาร่วมกันของบุคลากรทุกส่วนงาน ทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัย 3) แหล่งเงินรายได้ยังมีน้อย มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยขยายโอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา งบประมาณจัดการหลักยังมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ยังไม่มีช่องทางการหารายได้มากนัก ความเพิ่มแผนเพื่อพัฒนาระบบการจัดการ

ทรัพยากรและการจัดการรายได้ให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2561) การปรับปรุงและพัฒนาจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารโดยนำหลักการบริหารจัดการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้กับการบริหารเชิงพุทธเพื่อให้องค์การมีความเป็นเลิศและให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการวิจัยครั้งนี้ใช้การบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศตามองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์การบริหารเพื่อความเป็นเลิศดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำ พุทธบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 และหลักพละ 5 องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พุทธบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 และหลักสังคหวัตถุ 4 องค์ประกอบที่ 3 การวางแผนกลยุทธ์ พุทธบูรณาการหลักพุทธวิธีการบริหารตามกรอบหน้าที่ POSDC และองค์ประกอบที่ 4 การบริหารเพื่อความเป็นเลิศพุทธบูรณาการหลักอภิปรายธรรม 7 จึงได้นำมาเป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษาครั้งนี้

เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยผลการวิจัยดังกล่าวนี้จะทำให้ทราบถึงองค์ประกอบและตัวชี้วัดพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและได้ตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีความเชื่อมั่นในทิศทาง มีความคล่องตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นองค์การที่เป็นเลิศในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อสร้างและประเมินคู่มือการใช้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Methodology) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดำเนินการวิจัย 3 ระยะ

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จำนวน 420 รูป/คน เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 10 - 20 เท่า ของตัวแปรสังเกตได้ สำหรับการวิจัยนี้มีตัวแปรทั้งหมด 20 ตัวแปร ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 20 เท่า ของตัวแปรสังเกตได้ (Schumacker, R. E. & Lomaw, R. G., 2010) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 รูป/คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 420 รูป/คน เพื่อให้ผลการทดสอบคุณภาพของประเด็นข้อคำถามมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 การบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 115 ข้อ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 4) การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการคำนวณค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item - Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.357 - 0.885 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสืออนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม เพื่อประกอบการจัดทำดัชนีพันธกิจจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบออนไลน์จากกลุ่มตัวอย่างโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสแกน QR Code เพื่อตอบแบบสอบถาม 3) ตรวจสอบข้อมูลแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)
3. การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

ระยะที่ 3 การสร้างและประเมินคู่มือการใช้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยโดยนำคู่มือเสนอต่อ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คน เพื่อประเมินคุณภาพคู่มือการใช้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของผู้บริหารโดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินคู่มือเพื่อแปรผลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) 5 ระดับวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และการทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่สำหรับความสอดคล้องกันในการตัดสินใจของคุณ

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำมี 4 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การสื่อสาร 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 4) ความคิดสร้างสรรค์โดยบูรณาการหลักสัปปริสธรรม 7 คือเป็นผู้รู้จักเหตุรู้จักผลรู้จักตนรู้จักประมาณรู้จักกาลรู้จักชุมชนและเป็นผู้รู้จักบุคคลและหลักพละ 5 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เสริมแรงในการทำหน้าที่ของผู้นำเพื่อไม่ให้เกิดการท้อถอยโดยการทำงานนั้นต้องประกอบด้วยศรัทธา (ความเชื่อมั่นในสิ่งที่ทำ) วิริยะ (ความพากเพียร) สติ (ระลึกได้ไม่ประมาท) สมาธิ (มีจิตตั้งมั่น) และปัญญา (มีความรู้ชัดเจนในเรื่องที่ทำ) เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์มี 4 ตัวบ่งชี้คือ 1) การพัฒนากลยุทธ์ 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) การจัดการสารสนเทศและ 4) สภาพแวดล้อมโดยบูรณาการหลักพุทธวิธีการบริหารตามกรอบหน้าที่ POSDC คือ Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์กร) Staffing (การบริหารงานบุคคล) Directing (การอำนวยการ) Controlling (การกำกับการดูแล) และหลักอริยปาท 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเหตุให้นำไปสู่แนวทางสู่ความสำเร็จในการทำงานด้านการวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 4 ข้อคือฉันทะ (การมีใจรักศรัทธาและเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ทำ) วิริยะ (ความเพียรความมุ่งมั่นทุ่มเท) จิตตะ (ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ) วิมังสา (การทบทวนในสิ่งที่ได้คิดได้ทำมา) เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มี 4 ตัวบ่งชี้คือ 1) การอบรมและพัฒนาบุคลากร 2) การสร้างแรงจูงใจ 3) การมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานและ 4) การสร้างคุณค่าของบุคลากร โดยบูรณาการหลักอริยปาท 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเหตุให้นำไปสู่แนวทางสู่ความสำเร็จและเป็นแรงเสริมกำลังให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดพลังเกิดแรงผลักดันประกอบด้วยฉันทะ (การมีใจรักศรัทธาและเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ทำ) วิริยะ (ความเพียรความมุ่งมั่นทุ่มเท) จิตตะ (ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ) วิมังสา (การทบทวนในสิ่งที่ได้คิดได้ทำมา) และหลักสังคหวัตถุ 4 คือหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้คนผูกไมตรีเอื้อเพื่อเกื้อกูลหรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันประกอบด้วยทาน (การให้การเสียสละการแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น) ปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวานจริงใจไม่พูดหยาบคาย

ก้าวร้าวพูดในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์เหมาะกับกาลเทศะพูดดีต่อกัน) อุตถจริยา (ช่วยเหลือกัน) และสมานัตตตา (การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอโดยประพจน์ดีทำให้มีความเสมอดันเสมอปลายาวางตัวดีต่อกัน) และหลักพรหมวิหารธรรม 4 เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการได้แก่เมตตา (ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุขมีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่เพื่อนร่วมงานกรุณา (ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์) มุทิตา (ความยินดี) และอุเบกขา (ความวางใจเป็นกลางอันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา) เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารเพื่อความเป็นเลิศมี 4 ตัวบ่งชี้คือ 1) การนำองค์กร 2) การบริการ 3) การสร้างภาวะผู้นำในองค์กร และ 4) การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น โดยนำหลักการบริหารจัดการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้กับการบริหารเชิงพุทธเพื่อให้องค์กรมีความเป็นเลิศ และให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยบูรณาการหลักอภิปธานียธรรม 7 โดยปฏิบัติตามหลักการร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยป้องกันความเสื่อมนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยต่อไป

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

องค์ประกอบ	ตัวแปร/ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก				
		องค์ประกอบ (λ)	S.E	z-test	R ²	C.R.
ภาวะผู้นำ	1. การสื่อสาร	0.450*	0.045	10.042	0.413	0.988
	2. การมีวิสัยทัศน์	0.643*	0.043	14.859	0.322	
	3. การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	0.357*	0.034	10.500	0.340	
	4. ความคิดสร้างสรรค์	0.583*	0.042	13.927	0.401	
การวางแผนกลยุทธ์	1. การพัฒนากลยุทธ์	0.508*	0.037	13.596	0.358	0.988
	2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	0.558*	0.034	16.194	0.311	
	3. การจัดการสารสนเทศ	0.653*	0.036	18.360	0.426	
	4. สภาพแวดล้อม	0.365*	0.042	8.690	0.356	
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	1. การอบรมและพัฒนาบุคลากร	0.676*	0.036	18.920	0.457	0.988
	2. การสร้างแรงจูงใจ	0.412*	0.037	11.237	0.369	
	3. การมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงาน	0.409*	0.041	10.093	0.367	
	4. การสร้างคุณค่าของบุคลากร	0.399*	0.038	10.500	0.390	

องค์ประกอบ	ตัวแปร/ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก	S.E	z-test	R ²	C.R.
		องค์ประกอบ (λ)				
การบริหาร เพื่อความเป็น เลิศ	1. การนำองค์กร	0.691*	0.029	23.566	0.478	
	2. การบริการ	0.590*	0.033	17.859	0.348	
	3. การสร้างภาวะผู้นำในองค์กร	0.524*	0.040	13.021	0.475	
	4.การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น	0.418*	0.042	9.952	0.365	
$\chi^2=178.398$, df=92, P-Value=0.087, CFI=0.937, TLI=0.926, RMSEA=0.063, SRMR=0.048						

* P<.05, χ^2 /df=1.94<2

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยพบว่า

องค์ประกอบ/ปัจจัยที่ 1 ภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 29 ตัวบ่งชี้ พบว่า อันดับที่ 1 คือ การมีวิสัยทัศน์(LEA2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ(Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.643 อันดับที่ 2 คือ ความคิดสร้างสรรค์ (LEA4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.583 คือ อันดับที่ 3 คือ การสื่อสาร (LEA1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.450 และอันดับที่ 4 คือ การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (LEA3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.357

องค์ประกอบ/ปัจจัยที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 27 ตัวบ่งชี้ พบว่า อันดับที่ 1 คือ การจัดการสารสนเทศ(STR3)มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.653 อันดับที่ 2 คือการพัฒนากลยุทธ์ (STR1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.558 คือ อันดับที่ 3 คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (STR2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.508 และอันดับที่ 4 คือ สภาพแวดล้อม (STR4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.365

องค์ประกอบ/ปัจจัยที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 26 ตัวบ่งชี้ อันดับที่ 1 คือ การอบรมและพัฒนาบุคลากร (HUM1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.676 อันดับที่ 2 คือการสร้างแรงจูงใจ (HUM2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.412 คือ อันดับที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงาน(HUM3)มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.409 และอันดับที่ 4 คือ การสร้างคุณค่าของบุคลากร (HUM4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.399

องค์ประกอบ/ปัจจัยที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 29 ตัวบ่งชี้อันดับที่ 1 คือ การนำองค์กร (MAN1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.691 อันดับที่ 2 คือการบริการ (MAN2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ(Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.590 คือ อันดับที่ 3 คือ การสร้างภาวะผู้นำในองค์กร (MAN3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.524 และอันดับที่ 4 คือ การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น(MAN4)มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ) เท่ากับ 0.418

แสดงว่าตัวแปร/ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 และผลการตรวจสอบของโมเดล (Model) ปรากฏว่า $\chi^2 = 178.398$, $df = 92$, $P - Value = 0.087$, $CFI = 0.937$, $TLI = 0.926$, $RMSEA = 0.063$, $SRMR = 0.048$ แสดงว่าโมเดล (Model) มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: C.R.) เท่ากับ 0.988 ซึ่งมีความมากกว่า 0.60 แสดงว่าโมเดล (Model) มีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการสร้างและประเมินคู่มือการใช้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยระดับความเหมาะสมของการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คน

ลำดับ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	ระดับความเหมาะสม	ลำดับที่
1	คำชี้แจง มีความชัดเจน ถูกต้อง	4.08	มาก	5
2	วัตถุประสงค์ของคู่มือสามารถนำไปใช้บรรลุเป้าหมายได้	4.14	มาก	4
3	ประโยชน์ของคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.06	มาก	6
4	ความเป็นมา แนวคิด และความสำคัญสอดคล้องกับสภาพปัญหาในการพัฒนาการบริหาร	3.97	มาก	8
5	นิยาม เนื้อหาสาระขององค์ ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้ถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.35	มาก	1
6	แนวทางการนำตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินไปใช้สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.02	มาก	7
7	แบบประเมินพฤติกรรมการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของผู้บริหารสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย	4.27	มาก	2

ลำดับ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	ระดับความเหมาะสม	ลำดับที่
8	แบบสรุปผลการประเมินการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของผู้บริหารนำวัดได้ถูกต้อง	4.16	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม		4.13	มาก	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับความเหมาะสมของการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้งานประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คนพบว่า คุณภาพคู่มือการใช้งานประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ นิยาม เนื้อหาสาระขององค์ประกอบหลักองค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของผู้บริหารสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นิยาม ความเป็นมา แนวคิด และความสำคัญ สอดคล้องกับสภาพปัญหาในการพัฒนาการบริหาร ($\bar{X} = 3.97$) ดังนั้น สรุปได้ว่าคู่มือการใช้งานประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปใช้ได้และผลการทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่สำหรับความสอดคล้องกันในการตัดสินใจพหุคูณ F มีค่าเท่ากับ 0.28 ซึ่งน้อยกว่า 2.17 ($F = 0.28 < 2.17$) ซึ่งไม่ตกอยู่ในอาณาเขตวิกฤต จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 ดังนั้น ผู้ตัดสินใจทั้ง 9 รูป/คนมีความคิดเห็นตรงกัน

อภิปรายผล

1. การตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำ ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยการจับกลุ่มและคัดสรรตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำโดยตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้สถิติ Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สถิติ Bartlett's Test of Sphericity (สุภมาส อังสุโชติ และคณะ, 2551) ทำให้ผลการวิจัยเป็นไปเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบคือ 1) องค์ประกอบแต่ละตัวต้องมีตัวแปรสังเกตได้ตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป 2) Eigen Value ต้องมีค่ามากกว่า 1 และ 3) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ต้องมากกว่า 0.3 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รักเกียรติ หงษ์ทอง และคณะ ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพขององค์การ

กับตัวแบบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏตะวันตก พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏตะวันตกมีการนำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างความร่วมมือ และการตรวจสอบความก้าวหน้ามีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพขององค์การ มิตินความผูกพันต่อองค์การ ด้านความผูกพันต่อเป้าหมาย และ มิตินการปรับตัวขององค์การ ด้านวิธีการปรับตัว และการจัดการการปรับตัว และจากผลการ วิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์นำไปสู่การสร้างตัวแบบภาวะผู้นำ เชิงวิสัยทัศน์ของคณะ ผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏตะวันตก คือ คณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏตะวันตกควรให้ความสำคัญกับการนำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการ สร้างความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงและการตรวจสอบความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลง เพราะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพขององค์การด้านความผูกพันต่อองค์การและการปรับตัว ขององค์การ (รักเกียรติ หงษ์ทอง และคณะ, 2558)

องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบ มากกว่า 0.30 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยการจับกลุ่ม และคัดสรรตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำ โดยตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์ องค์ประกอบโดยใช้สถิติ Kaiser - Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สถิติ Bartlett's test of Sphericity (สุกมาส อังศุโชติ และคณะ, 2551) ทำให้ผลการวิจัยเป็นไปเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบแต่ละตัวต้องมีตัวแปรสังเกตได้ตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป 2) Eigen Value ต้องมีค่า มากกว่า 1 และ 3) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ต้องมากกว่า 0.3 สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วาสนา เลิศมะเลา และเทพศักดิ์ บุญรัตน์ ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนา องค์การสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือการ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะ ปัจจัยด้านการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลต่อระดับ ความสำเร็จในการพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (วาสนา เลิศมะเลา และเทพศักดิ์ บุญรัตน์, 2561)

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก องค์ประกอบมากกว่า 0.30 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้สถิติ Kaiser - Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) การทดสอบความสัมพันธ์ของตัว แปรต่าง ๆ โดยใช้สถิติ Bartlett's test of Sphericity (สุกมาส อังศุโชติ และคณะ, 2551) ทำให้ผลการวิจัยเป็นไปเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบแต่ละตัวต้องมีตัว

แปรสังเกตได้ตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป 2) Eigen Value ต้องมีค่ามากกว่า 1 และ 3) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ต้องมากกว่า 0.3 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระประเสริฐ วรรณโม (ธิลาว) และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง พุทธบูรณาการการพัฒนาทุนมนุษย์สู่ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ไทย พบว่าการพัฒนาทุนมนุษย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในส่วนของนโยบายการพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยมีความเห็นที่สอดคล้องกันและสามารถตอบรับแผนการพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับที่ 11 มีพุทธศาสตร์ 5 คัมภีร์ 4 ด้าน บวกเรื่องการบริหารจัดการองค์การเข้าไปในแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องการพัฒนาทุนมนุษย์ในแผนแล้วมีรายละเอียดเป็นตัวบ่งชี้ เป็นโครงการ โดยเฉพาะนโยบายของมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาก้าวหน้าในหน้าที่มากขึ้น เรียกว่ากระบวนการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ส่งเสริมและพัฒนาทางด้านการศึกษาต่อทั้งสายวิชาการ หรือบุคลากรทางการศึกษาโดยจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งไว้ทุกปีงบประมาณ ถ้าบุคคลมีความรู้ ความสามารถ ตรงตามคุณสมบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ (พระประเสริฐ วรรณโม (ธิลาว) และคณะ, 2559) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี และรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า พบว่า ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลผู้บริหารควรมีการสร้างความรู้ความกระตือรือร้นให้กับบุคลากรในองค์กรโดยเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี และรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2557)

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.30 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อค้นหาองค์ประกอบใหม่และตัวบ่งชี้ โดยตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้สถิติ Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆโดยใช้สถิติ Bartlett's test of Sphericity (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2551) ทำให้ผลการวิจัยเป็นไปเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบ คือ 1(องค์ประกอบแต่ละตัวต้องมีตัวแปรสังเกตได้ตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป 2) Eigen Value ต้องมีค่ามากกว่า 1 และ 3) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ต้องมากกว่า 0.3 สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี และรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า พบว่า แนวทางการบริหารของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า ผู้บริหารจึงควรปรับปรุงระบบโครงสร้างการบริหารงานและกฎระเบียบต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่นมีความเป็นสากล โดยจัดระบบการทำงานเชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมตัดสินใจ สร้างเครือข่ายทางวิชาการกับสถาบันอื่นทั้งภายในและภายนอก

ประเทศ ในด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลผู้บริหารควรมีการสร้างภาวะกระตือรือร้นให้กับบุคลากรในองค์กรโดยเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ควรมุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพุทธศาสนาซึ่งเป็นจุดเด่นของมหาวิทยาลัย และพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านศีลธรรมสร้างสันติสุขให้เกิดในสังคมชุมชนและท้องถิ่นและเป็นผู้นำทางปัญญาให้กับสังคมไทยและสังคมนานาชาติต่อไป (พระมหาวิรัตน์ศักดิ์ สุรเมธี และรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2557) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวุฒิพงษ์เพียรภูษา และรองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แนนรท ได้ศึกษามุมมองด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่นสู่ความเป็นเลิศ ในทศวรรษหน้าพบว่า 1) การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มุ่งจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะสงฆ์และสังคมในการพัฒนาประเทศ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และพัฒนาด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นในทศวรรษหน้า อยู่ในระดับมากที่สุด 3) กรอบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นในทศวรรษหน้า ต้องมุ่งเน้นพันธกิจของมหาวิทยาลัยซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการบูรณาการทุกด้านภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้แบบพุทธสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า (พระวุฒิพงษ์ เพียรภูษา และรองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แนนรท, 2560)

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของตัวแบบพุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)ปรากฏว่า $\chi^2 = 178.398$, $df = 92$, $P - Value = 0.087$, $CFI = 0.937$, $TLI = 0.926$, $RMSEA = 0.063$, $SRMR = 0.048$ แสดงว่าโมเดล (Model) มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และมีค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability : C.R.) เท่ากับ 0.988 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.60 แสดงว่าโมเดล (Model) มีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนิดาตอนเมฆ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้มีค่าระหว่าง 0.43 - 0.56 เป็นค่าที่ยอมรับได้ ตัวแปรทั้ง 15 ตัว มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่า เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงนำไปใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไปได้ 2) การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัว สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 15 ตัวแปร 3) มีความสอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ค่าสถิติ (Model Modification Indices--MI) พบว่า ดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรแฝงสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศได้ร้อยละ 82 (พนิดา ดอนเมฆ, 2559) และสอดคล้องกับการวิจัยของ พระมหาสหัส คำคุ้ม ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล พบว่า รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย หลักการแนวคิดของรูปแบบการบริหาร วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ระบบของรูปแบบการบริหาร และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จรูปแบบการบริหารเป็นการบริหารเชิงระบบ (พระมหาสหัส คำคุ้ม, 2556)

3. ผลการประเมินคู่มือการใช้อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิได้เพิ่มเติมและปรับปรุงคู่มือการใช้อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้คุณภาพคู่มือการใช้อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ แนวคิดการประเมินในเชิงปริมาณของสตฟเฟิลบีม และซิงคฟีล (Stufflebeam, D. L., & Shinkfiell, A. J., 2007) ปรากฏว่ามีความเหมาะสมมาก จากการประเมินแสดงให้เห็นว่า คู่มือการใช้อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในระดับมากที่จะนำไปเป็นต้นแบบ (Prototype) เพื่อประยุกต์ใช้ต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ 2) ตัวแบบที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) คู่มือการใช้อองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พุทธบูรณาการการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปใช้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมควรส่งเสริมให้นำโมเดลที่พัฒนาไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้ ทั้งในระดับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการนำโมเดลไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารนั้นควรคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ที่ผลการวิจัยมีค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม. (2562). นโยบายการดำเนินงานของกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมในคราวการประชุมผู้บริหารกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม. เรียกใช้เมื่อ 19 กันยายน 2562 จาก <https://www.mhesi.go.th/home/images/2562/.pdf>
- พินดา ดอนเมฆ. (2559). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระประเสริฐ วรธมโม (ธิลาว) และคณะ. (2559). พุทธบูรณาการการพัฒนาทุนมนุษย์สู่ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 5(1), 71 - 84.
- พระมหาวิรัตน์ สุรเมธี และรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2557). แนวทางการบูรณาการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 8(1), 143 - 153.
- พระมหาสหัส คำคุ้ม. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระวุฒิพงษ์ เพียรภูเข และรองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แรอรท. (2560). มุมมองด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 7(2), 11 - 20.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2561). รายงานประจำปี 2560 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- รักเกียรติ หงษ์ทอง และคณะ. (2558). ประสิทธิภาพขององค์การกับตัวแบบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏตะวันตก. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 10(29), 71 - 86.
- วาสนา เลิศมะเลา และเทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2561). การพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 9(2), 209 - 248.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). การพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เรียกใช้เมื่อ 19 กันยายน 2562 จาก https://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf

- สุภมาส อังคุโชติ และคณะ. (2551). สถิติการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพมหานคร: มิสชัน มีเดีย.
- Schumacker, R. E. & Lomaw, R. G. (2010). A beginner's guide to structural equation modeling. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfiell, A. J. (2007). Evaluation : Theory, models and applications. San Francisco: Jossey-Bass.